

разу діяльності, що, зокрема, виявляється у формуванні інтересу й мотивації до розв'язування завдань.

Методами дисперсійного аналізу результатів тестування з'ясовано, що профільність навчання (профіль класу) на них майже не впливає (ступінь впливу не перевищує 5%), ступінь впливу когнітивного чинника не перевищує 65–70%, а форма завдань впливає на результати тестування на 30–35%. У процесі подальшого аналізу з'ясовано, що останнє число змінюється відповідно до варіацій поєднання різних форм завдань в одному тесті, що є підґрунтям для подальшого проведення другого етапу дослідження, пов'язаного з визначенням такої структури тесту, яка б оптимально елімінувала вплив зовнішньоорганізованих чинників на результати тестування.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ПЕРЕДУМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ГІМНАЗІЙНОЇ ОСВІТИ

Головко С. Г., канд. істор. наук

В Україні процес запровадження державної підсумкової атестації (ДПА) у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) перебуває на етапі методологічного обґрунтування його доцільності та забезпечення організаційно-педагогічних і нормативно-правових умов реалізації. Традиційно державна підсумкова атестація здобувачів базової освіти має характер моніторингового дослідження, результати якого є інформативними та безпосередньо не пов'язані з нормативним оцінюванням. Запровадження ЗНО здобувачів гімназійної освіти принципово змінює функції ДПА, оскільки її результати потенційно зможуть впливати на особливості подальшого навчання, зокрема щодо конкурсних процедур вступу до академічного або профільного ліцею. Це питання потребує нормативно-правового врегулювання в контексті державних гарантій здобувачам повної загальної середньої освіти.

ДПА у формі ЗНО стає сертифікаційним оцінюванням, що реалізується по завершенню навчання на конкретному рівні освіти у формі державних випускних іспитів з метою сертифікації. При цьому конституційне право особи на здобуття освіти не порушується, оскільки законодавчо гарантовано здобувачам незалежно від обраного спрямування право на подальше здобуття освіти на інших рівнях. Тобто, випускники профільної школи професійного спрямування, так само, як і академічного, мають право продовжувати навчання у вищій школі на конкурсній основі.

На рівні базової освіти зовнішнє оцінювання у формі тестування здійснюється у Великій Британії, Ірландії, Ісландії, Нідерландах, Норвегії та Франції. Так учні ліцею у Франції складають стандартизоване зовнішнє оцінювання на

першому році навчання. Міжнародний досвід вирішення цієї проблеми показує, що ЗНО випускників гімназії є перспективним, зокрема, й з огляду на те, що воно є не лише об'єктивним інструментом виявлення відповідного рівня підготовки учнів, а й сприятиме вмотивованому вибору ними напрямку подальшої навчальної діяльності в ліцеї.

Особливо актуальною ця проблема є для країн близького зарубіжжя. Хоча підсумкова атестація в них домінує в традиційних формах усних та письмових іспитів, а зовнішнє оцінювання здобувачів базової середньої освіти має переважно вибірковий та моніторинговий характер, однією з тенденцій є поступове розширення його функцій як інструменту сертифікації рівня базової освіти та конкурсного переходу з рівня гімназійної на профільну ліцейну освіту. Відповідно, активно розробляються системи тестових завдань для підсумкового оцінювання різних типів, які використовуються у форматі зовнішнього незалежного оцінювання. Особлива увага приділяється використанню потенціалу тестових завдань відкритого типу, які дають можливість більш повно та цілісно виявляти й аналізувати освітні результати учнів.

При цьому досвід застосування зовнішньої форми підсумкової атестації учнів гімназії актуалізує деякі суперечливі моменти, що можуть виникнути й у вітчизняній практиці. Це, зокрема, перспективи переведення за результатами оцінювання випускника гімназії до іншого навчального закладу, в якому функціонує ліцей, та неоднозначна оцінка з боку батьків. Запровадження зовнішнього оцінювання зменшує питому вагу педагога гімназії у формуванні підсумкової оцінки учня, домінування тестової форми складання підсумкових іспитів не сприяє всебічному виявленню творчого потенціалу дитини.

На сьогодні в Україні сформовано основу нормативно-правового забезпечення зовнішнього незалежного оцінювання, а базовий закон поширює ці норми на рівень гімназійної освіти. Він законодавчо закріплює ДПА як основний механізм оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на кожному рівні повної загальної середньої освіти, який може дійснюватися в різних формах, зокрема й у формі ЗНО.

ВПЛИВ ФОРМИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ НА РІВЕНЬ ОСВІТНІХ РЕЗУЛЬТАТІВ З ГЕОГРАФІЇ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науменко С. О., канд. пед. наук

Новий закон України «Про освіту» (2017) передбачає можливість застосування зовнішнього незалежного оцінювання (далі — ЗНО) як форми державної підсумкової атестації (далі — ДПА) на рівні базової середньої освіти. Застосу-